

MIKKO-PEKKA HEIKKINEN

PORO
MAFIA

OSA 2

JOHNNY
Kruiga

MIKKO-PEKKA HEIKKINEN

**PORO
MAFIA
OSA 2**

JOHNNY KNIGA • HELSINKI

Aiemmin ilmestynyt:
Poromafia (2016)

Isot kiitokset Jaakko Pietiläiselle, Tarja
Lipposelle, Sami Partaselle sekä liudalle
lappilaisia ystäviä.

Tämän romaanin kirjoittamista tukivat Suomen
Kulttuurirahaston Uudenmaan rahasto,
WSOY:n kirjallisuussäätiö ja Journalistisen
kulttuurin edistämissäätiö.

© Mikko-Pekka Heikkinen ja Johnny Kniga 2023

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
ISBN: 978-951-0-49150-8
Painettu EU:ssa

Rakkaille pokeriukoille. Aina te kynitte minut.

Ensimmäinen osa

I

Kaira upposi jäähän vanhalla ottipaikalla koiranhaukun päässä Tenojoesta. Tunturijärven kolkkia reunustivat loivapiirteiset huiput. Niiden ääriviivat leikkasivat lumenvalkoisen taivaansiniseksi. Hangesta ei pilkistänyt risuakaan.

Njukčamánnun, maaliskuun, viimeisen viikon aamu oli pitkällä.

Kirkkaus sulatti vanhan miehen silmämunia, kun hän ohjasi moottorikairaa ja kirosi kylmien vuodenaikojen pituutta. Hänen ja saaliin välissä makasi metrinen jääkuori.

Onneksi kaira oli Husqvarnan tehtaalta Ruotsista eikä mitään Kiinassa tehtyä paskaa. Sähkövehkeen kahvat tutisivat kourissa, kun terä imi jäähän ja pakotti kumaraan. Asento viilteli selkälihoja, mutta sitä ei luonto sallinut ulospäin esitellä. Mies oli jo kahdeksankymmentä, mutta avanto oli kairattava omin käsin, tuli lipa sitten helvetin lieskat taikka tuskat. Maisemaa hänen ei tarvinnut katsoa, se oli syntymässä piirtynyt jokaiseen soluun.

Miehen nimi oli Jonás-Guhtur Nelihanka. Näillä tuntureilla häntä kutsuttiin Roukuksi. Kerran oli ollut aika, jolloin Roukun nimi lausuttiin pelosta kuiskaten, ja kaikki mitä hänen ympärillään näkyi, oli kuulunut hänelle.

Tänään hän oli saapunut kaukaa ja pilkki vanhoilla vesillään vieraana.

Kaira puhkaisi jään. Rouku kiskaisi terän avannosta ja nosti katsettaan.

Kaksi kiväärimestä tarkkaili häntä muutaman kymmenen metrin päässä. Istuivat mustilla moottorikelkoillaan ja tapittivat niin-ko eivät olis ennen nähneet utsjokelaista pilkillä. Aseiden piiput kurkistelivat hartioiden takaa. Ajohaalarien päälle olivat vetäneet kerhonsa tunnusliivit.

Rouku tunsi, kuinka veri liikahti.

Moottorikelkkajengiläisiä.

Rupusakki nimitti itteensä Ahmaksiksi. Kumarsivat ryöttäeläintä, jolta mie eväisin olemisen valtuudet koko pohjosen kamaralta.

Kasvoilta erottuivat ivalliset hymyt. Muka niinko ison maailman hulikaanit, vaikka eivät osaa ko päristellä sinne ja tänne. Voimieni päivinä mie olisin kaatanut tuommoset luunapilla. Hintelämpi näkyi kohottavan kiikarin silmilleen.

Rouku ojensi kairan Frank Aslak Norjanrinteelle.

Hän oli Roukun serkku ja yksi päälliköistä.

Frank Aslak laski kairan lumelle, taitteli auki retkituolin ja leväytti istuinosalle porontaljan. Rouku istuutui ähkäisten kivusta, joka vihlaasi selkää. Tuolin jaloista katosi pituutta lumeen. Frank Aslak ei siis ollut polkenut sijaa huolellisesti. Lumikerros oli onneksi vain sormen syvyinen, koska tuiskut olivat lakaisseet jäätä. Tänään oli tyyni, viidentoista asteen pakkanen. Kiirunat ärisivät jossain lähistöllä näkymättömässä talvipuvussaan.

Rouku painoi ahmankarvalakin syvemmälle päähänsä. Sitten hän osoitti sohjokekoa avannon partaalla. Päällikkö ymmärsi käs-kyn ja kävi kauhomaan hileitä sivummalle.

Susiturkin povesta sormet löysivät hopeisen taskumatini.

Kohottaessaan sitä Rouku huomasi harmikseen, että putelin kylkikoriste oli hieman naarmuuntunut. Kohokuva oli muotoiltu Lemmenjoen lapiokullasta, ja se esitti perheen poromerkkiä, nelihankaa. Se tehtiin viiltämällä elikon korviin neljä leveää leikkaa. Ne pyyhkäisivät mennessään kaikki muut merkit pois. Nelihanka oli valtamerkki, joka takasi poromiehelle kiistattoman omistussuhteen.

Sen turvin Rouku oli saanut kaiken mitä keksi haluta.

Kateelliset väittivät, että ilmaiseksi!

Ei ole totta.

Rouku oli vaatinut miehiltään lukemattomia viiltoja, nyrkiniskuja, laukauksia ja kilometrejä tietämällä tuntuilla. Synnyinlahjaksi saatu ikimuistoinen organisaatio, paliskunta, oli velvoittanut pomojen pomoa vuosikymmenien ajan.

Katse kiersi maiseman, turhaan.

Poissa olivat tuhatpäiset tokat. Ei edes parttiota, ei yhden yhtäkään sorkan kuvaa, ensimmäistäkään papanaa. Poro ei enää palkinut Utsjoella.

Uudet totuudet maistuivat yhä karvailta. Pororuhtinas oli hävinnyt sodan moottorikelkkajengiläisiä vastaan oman paliskuntansa tantereilla ja joutunut väistymään maanpakoon. Kalastusretki vanhoille paikoille oli järjestynyt lähestymällä ahmajengiä Frank Aslakan välityksellä ja pyytämällä lupaa.

Saatana.

Tämmönenkö minusta vanhuuden päivinä tuli. Mies, joka pyytää.

Mie arvaan, kuinka minun isoisän isä Geatki-Jussa kierii haudassaan.

Kulaus taskumatista huuhtoi surun suolaa. Kaksikymmentäviisivuotias Lagavulinin viski oli saanut mausteekseen töräyksen hunajaa, koska Rouku tykkäsi leikata turvesavun aromia. Toisesta povitaskusta hän kaivoi nokareen poron kuivalihaa. Kaulanyörissä killui leuku lohennahkatupessaan. Puukko vuolaisi evästä lastun. Rouku piteli sitä hetken terän ja peukalonsa välissä ihaillen lihansyiden syvää punaa, kunnes vei siivun suuhunsa. Kimpale jousti hampaissa vistolla tavalla, ja kielelle tirsisi Jäämeren koskeus. Kuivalihaa, joka ei ole kuivaa! Rouku sylkäisi lihamällin kelkkasakilaisia kohti ja veti keuhkoihinsa sisämaan lohduttavaa kirpeyttä.

Ajatuksiin nousivat täpläkylkiset jättiläisraudut. Tässä järveissä ne olivat vaatimattoman vaaleita, vihertäviä, eivät punamahasia, jonkamaisia kameramiehet rakastaa. Mitä vaaleampi rautu pinnalta, sitä punaisempi ja makiampi sisältä.

Frank Aslak oli putsannut avannon reunat.

Rouku sai käteensä vavan. Ruotsalaisen Abu Garcian valmistaman Ambassadeur Pro Rocket 6500 -hyrräkelan siimassa keinui lätkä, jota Rouku säilytti yöpöytänsä laatikossa. Áhčči, Gunnár-isä, oli leikannut rautuvieheen pojalleen saksalaisen sotilaan ruokalusikasta ja kuparisesta kahvipannusta ja vasaroinut muotoonsa Hankalan, lapsuuden kotitalon, liiterissä. Rouku tarkasteli viehettä kunnioituksen kohottamana. Metalliosat olivat tummuneet, mutta meijän kirkkaissa vesissä kala näkisi ne kyllä.

Liivisakilaisten kelkat lepäsivät äskeisillä sijoillaan, yhä sammukissa, ukot satuloilla. Laiheliini huomasi Roukun katseen ja pyyhkäisi merkitsevästi haalarinsa hihansuuta. Osoitti sitten kelloaan.

Enhän mie ole vielä edes aloittanut!

Rouku kumartui eteen tähystääkseen avantoon, vaikka selkä vastusti tulisesti.

Pyöreän reiän vesi oli täysin selvää. Siinä ei uinut hilettäkään.

Kirous kajahti saameksi. ”Beargalat!”

Kiurunat pärähtivät siivilleen. Frank Aslak, jonka luulisi Suomen kansanedustajana paatuneen välihuutoihin, hätkähti silmin nähdessä ja tiirasi sitten pilottilasiensa yli.

”Mitä nyt, pomo?”

”Katoppa avantoa.”

Frank Aslak tuli avannolle ja tähysti alas.

”Niin?”

”Eksie muka näje.”

”Näje... mitä?”

”Mitä, mitä! Missä sohjo?”

”Sihän käskit siivota sen pois.”

”Käskin, avannon reunoilta. Veteen sitä jätetään.”

”Ai.”

”Vähäsen.”

”Saanko anteeksi, mie en muistanut. Tai niinko tiennyt. Miksi jätetään?”

”Rautuhan on utelias mutta saattaapi kavahtaa tunturin aurinkoa.”

”Jo on ihme. Kala säikkyy valoa talvipimiän jälkeen.”

”Eksie usko ko mie sanon!”

”Toki, Rouku. Malta sekunti.”

Frank Aslak syisi jäämurskaa takaisin veteen kiiltävien herrainkenkiensä kärjillä ja vilkaisi kysyvästi. Rouku liikautti etusormiaan ilmassa. Kansanedustajan kenkä puski hileitä vielä kahdesti. Rouku taipui ähkäisten tarkistamaan tulosta.

”Tuo yksi kasa vielä.”

”Tuoko?”

”Se viereinen. Tuo tulitikkuaskin kokonen.”

”Takka- vai tupakkitikkuaskin?”

”Tupakki.”

”Siis tämä?”

”Se.”

Kun kansanedustaja siirsi kenkäänsä, Rouku älähti.

”Seis!”

”Mitä nyt?”

”Käytä sormia. Muuten sähläät sinne liikaa.”

Frank Aslak vilkaisi lasiensa yli muttei virkkonut sanaakaan. Sitten hän riisui molemmat nahkasormikkaansa, noukki jäämurskaa pehmoiseen poliitikonkätöseensä ja varisteli sen veteen nopeasti ennen kuin ihon lämpö sulatti.

”Olisiko näin hyvä?”

Rouku vastasi tuskin havaittavan hienolla nyökkäyksellä. Ähččin rautulätkä solahti viimein veteen. Siima rullasi, kunnes pilkki tapasi pohjan. Rouku kelasi sitä takaisin hieman ja laittautui etunojaan

tukemalla kyynärpäät reisiinsä. Selkä ei asennosta tykännyt, ja vatsakin esteli. Hän värisytti vapaa, piti taunon, värisytti taas.

Frank Aslak kyykistyi viereen.

”Saanko mie kysyä.”

”Kysyt kuitenkin.”

”Ooksie kyllästynyt loheen?”

”Rautu on talven lohi. Tiukkasyisempaa kalaa mie en tiijä. Semmosta lihaa kasvaa ainoastaan mejjän vedessä.”

”Mutta... eikö sole kalaksi aika pieni?”

”Pienikö? Hans-veli kertoi eläessään saaneensa yli kuuskilosen.”

”Mie meinaanki enempi niinko verrattuna.”

”Mihin?”

”Niihin mitä sie ongit vuonoista.”

Rouku vaikeni. Passelimpaa saalista ko rautu oli vaikia kuvitella. Viisikiloinenkin oli vonkale, ja sen mie hilaisin kuiville vaikka kuolinkorinoissani.

Hetken pohdittuaan Rouku vastasi.

”Nuorimies haastelee asioista, joita ei voi ymmärtää.”

”Mie kyllä täytin Marianpäivänä kuuskymmentäyks.”

”Jo vain aika rientää...”

Serkusten välille laskeutui hiljaisuus. Rouku värisytti vapaa ja näki mielessään, kuinka lätkä keinahteli syvyyksissä. Tähän järveen áhççin lahja oli kastettu satoja kertoja. Rautu narrataan oottamalla. Sen perässä ei juosta kairaamassa uutta reikää kämmenet rakkuiloilla niinko ahvenen tai jonku muun roskakalan.

Ilma seisoi lempeänä ja lämpeni. Aurinko kiipesi kohti taivaanlakea herätellen tunturimaailmaa uuteen vuodenaikaan. Josko tästä aamusta tulisikin vielä jotain...

Rouku katkaisi hiljaisuuden tarjoamalla taskumattia.

”Otahan.”

Frank Aslak nosti kämmenensä stop-merkiksi.

”Ei kiitos. Mie toimin kuskina tänään.”

Rouku pysähtyi tuijottamaan. Ja räjähti parin sekunnin päästä nauramaan yhtäaikaisesti Frank Aslakan kanssa. Pällikkö kumosi huikan.

”Serkku beargalat! Juksait.”

”Enkö vain? Ai-jai, onpa suunmyötäistä...”

Samassa Rouku tunsi vavassa nypyn ja ärähti isoon ääneen.

”Hiljaa!”

Vavan kärki tutisi. Asettui, liikahti jälleen.

Pinnanalaiset tapahtumat olivat käynnistyneet.

Rouku jähmettyi tarkkailemaan pyytimen herkkää nokkaa hengitystään pidätellen. Valmistautui tempaukseen, joka upottaisi koukun kitalakeen.

Silloin hän kuuli moottorikelkan startin hörähtävän.

Ahmajengiläiset kaasuttivat kohti.

Frank Aslak nousi jaloilleen ja avasi palttootaan.

Mustat ajokit seisahtuivat avannon toiselle puolelle. Hintelän kiikari roikkui rinnalla kiväärinhihnan päällä. Toinen sakilainen oli raavasta tekoa ja tuijotti pahasti. Yhdeksänvarpainen kelkka-korjaajahan se siinä, Rouku muisti. Luoti oli puraissut pois kymmenennen, kun päälliköt taannoin väijyttivät jengiretkueen.

Lankakaula avasi suunsa hymyillen itsevarmasti.

”Teidän pitäisi poistua.”

Vavassa tuntui lisää nyppejä. Äskeisiä voimakkaampia. Ne lakasivat äkisti. Roukun veri liikahti taas.

”Nytkö justiinsa? Rautu syö!”

”Aika loppui. Kello tuli yksitoista.”

”Sie katot pilkkiajan kellosta? Viiraako päässä?”

”Ei voi mitään. Meillä on käskyt Jyppyrältä.”

”Jovvna-Sámmol. Se on minun pojan nimi.”

Rouku ynnäili kangasmerkkejä laiheliinin liiveistä. Alamaailman häpeäpilkku. Rikollinen, jonka univormu ilmiantaa: mie olen rikollinen. Siinä heittelee suolaa avoimiin haavoihin. Moottorikelkka-

jengin päällysmiehenä häärii minun esikoispoika. Jovna-Sámmol Nelihanka sylki perinnölleen, karkotti porot ja istutti tilalle niitä... luonnonoikkuja. Ja loukkasi kunniaa tänäänkin. Poika oli määrännyt tehtävään käytyreitään eikä ollut vaivautunut katsomaan ainoaa isäänsä silmästä silmään.

Tiijä vaikka olisimme löytäneet keinon puhua toisellemme.

Vaikka vanhoista ajoista. Totta meillä kepeääkin taivalta oli monen porovuoden mitalta ennen ko aloimme tapella.

Rouku muisti tämän järven ja njukčamánnun kirkkauden perheen pilkkiretkiltä puolen vuosisadan takaa. Jovna-Sámmol oli tapaillut jäällä ensimmäisiä askeleitaan ja kastellut piskuiset paulapiexsensa kompastuttuaan avantoon.

Liivisakilainen tokaisi: ”Alkakaas laputtaa.”

Rouku katsoi vapaansa. Seuraavaksi ahmaroistoja. Vavassa ei tuntunut enää mitään. Rautu oli säikkynyt.

Epäusko valtasi mielen. Näinkö vievät vanhuksen viimeisen ilon?

”Onko sinulla märkämahalla aavistusta kelle puhut?”

”Totta kai. Rouku on elävä legenda. Sinua ei kuulemma koskaan näkynyt erotuksissa eikä merkinnöissä. Poromies muttei päivääkään porohommia.”

Loukkaus oli niin likainen, että Frank Aslakan kämmen sukelsi palttooseen pistoolikotelolle. Samalla hetkellä liiviapinat kääräisivät kiväärit hartioiltaan ja toivat ne eteensä. Liike sujui kummaltakin häiritsevän sukkelasti.

Rouku ponnisti jaloilleen ja oli huudahtaa tuskasta. Selästä säteili liekkejä ruumiiseen koko rangan pituudelta. Hammasta puren hän katsoi päällikköään ja leikkasi kädellään ilmaan lyhyen viillon. Frank Aslak veti kätensä takista.

Rouku huomasi yhä pitelevänsä pilkkivapaa. Pyytimen kärki katsele alas minne sattui, siima pingotteli avantoon tökerästi sivulta. Olo niinko kintuilleen kusseella.

Raskaasti hengittäen Rouku kelasi siiman, ojensi vavan Frank Aslakalle ja seurasi aloillaan, kun tämä pakkasi leirikampeeet ja nosti ne kantoonsa.

Liivinilkkejä Rouku ei enää vilkaissut vaan käänsi selkensä ja lähti marssimaan tromssalaisen suutarin muotoilemilla lapikkailaan ruoto niin suorassa kuin kykeni.

Helikopteri odotti jäällä. Frank Aslak avasi pomolleen oven.

Rouku kampeutui sisään manaten ahtaita tiloja. Susiturkki pursuili yli penkin eikä turvavyö meinannut yltää solkeensa. Norjanrinne nousi viereen napsuttelemaan kytkimiä. Roottori virkosi. Lavat leikkasivat auringonsäteitä ensin verkkaisesti, kunnes kiihdyttivät kuin näkymättömäksi varjoksi. Radiokuulokkeista säräsi Frank Aslakan ääni.

”Ei sole kuinkaan. Pian olemme kotona.”

Kotona?

Koneiston pauhu sulki Roukun mietteisiinsä, ja ruumiin kaapasi erikoinen keveys, kun kyyti irtosi jäältä ja keräsi korkeutta.

Rouku näki tuulilasien läpi, kuinka maisema laajeni hänen allaan rannattomaksi tunturimereksi. Siitä erottuivat Nelihangan poroelon entiset laidunmaat maineikkaine huippuineen: Áilegas, Ánnevárri, Buollánoaivi...

Suolainen pisara kierähti silmäluomelta ihon uomaan.

Minun koti se on täällä.

Tunne oli väkevä. Sen kanssa oli turha yrittää neuvotella.

Mie haluan palata Utsjoelle.

2

Jyppyrä lisäsi kaasua, koska kuorma jarrutti. Hän vilkaisi taakseen kääntäessään moottorikelkkaa kohti jokivartta. Turistitokka kökötti reessä keulapleksin takana, firman haalareissa. Rintamuksia koristi Outlaw Bisons Safari Oy:n logo. Se oli mukailtu Ahma Snowmobile Clubin kerholiivien tunnuskallosta. Tokka nytkähteli yhteen tahtiin, kun reki kallisteli. Kasvot näyttivät kalpeilta.

Jyppyrääkin jännitti. Päivän ohjelma oli monesti koeteltu, mutta elämä oli opettanut, että sattuman sija oli Saamenmaalla suurempi kuin muualla maailmassa.

Oman haalarinsa päälle Ahma SC:n presidentti oli vetänyt kerhonsa liivit, ja viima pani poninhännän piiskaamaan liivinselkämykseen ommeltuja mustavalkoisia tunnuskaaria ja ahmankallokuva. Ratsuna toimi yhdeksänsataakuutiainen Lynx 69 Ranger, persoonaton mutta luotettava vetohärkä. Saman lajin kelkoilla Jyppyrä oli entisessä elämässään hinannut kivieliöön lukemattomia poroaidan tolppia. Kuorma jarrutti, mutta sitä sai vetää omassa tunturimaailmassa. Kun vauhtiviima suti kasvoja, Jyppyrä tunsu elävänsä. Sisätiloissa iski neljän seinän tauti, joka ärrytti mielen mutkille ja pani vittuilemaan ilman näkyvää syytä. Mie se vain olen paras ko mie ajan!

Tänään kiskottiin seteleitä. Asiakkaat olivat pulittaneet Surprise Sonni Safarista jopa kaksisataa euroa per pääkkönen, eväspaketin sisällöstä riippuen. Erikoistuote oli harvoin tarjolla, eikä ohjelman

sisältöä muista safareista poiketen avattu nettisivulla. Vastinetta tuli tarjota, muuten laillinen tienesti ehtyisi.

Uutta aikaa oli eletty muutama talvi.

Jyppyrän suunnitelma oli toiminut. Perustamalla lainsuojatoman moottorikelkkakerhon hän oli kukistanut Roukun, jonka muskelit olivat pieksäneet, kiristäneet ja ryövänneet viattomia. Mutta kukaan ei ollut uskaltanut todistajaksi. Tarvittiin voima, joka löi ensiksi ällikällä ja toiseksi luun kurkkuun. Sotakelkkansa selästä Jyppyrä oli katsonut monesti kiväärin mustaan silmään ennen kuin paliskunnan hirmuvalta tuntuureilla oli päättynyt.

Tappelun jälkeen isä oli yltänyt sanansa mittaan.

Rauhanehtojen mukaisesti Rouku oli lakkauttanut paliskuntansa ja myynyt poronsa toiselle puolelle Ylä-Lappia. Tolkuttomalle eläinmäärälle oli pitänyt haalia ostajia Käsivarren jokaisesta tokkakunnasta ja jokunen Muonionkin puolelta. Sen jälkeen isä oli muuttanut Norjaan. Roukun elämästä Ruijan vuonoilla Jyppyrä tiesi tämän: romahtaneen organisaationsa tilalle entinen porovaras oli virittänyt uuden. Ensin vapa, sitten sormet. Siinä järjestyksessä katkesivat, jos ei pulittanut Nelihangalle kalastusveroa. Näin kertoivat kuulopuheet Tenon pohjoispuolelta.

Surullista. Lohi ei ollut päässyt täplistään.

Vai olisiko sittenkin?

Kysymys jumitti ajatuksissa eikä antanut rauhaa.

Kaamos oli juuri päättynyt, kun Ruijasta oli kilahtanut saamenkielinen tekstiviesti. *Rautu kutsuu. Miten on?*

Soli yllätys – ja iso.

Jyppyrä oli näyttänyt viestiä ahmaveljelleen Kuttormille. Kerhon asekersantti kuului Roukun ikäpolveen ja kehotti huomioimaan sanoman vuolaan, suorastaan kaunosieluisen monisanaisuuden. Jyppyrä oli taipunut ajattelemaan, että kyse tosiaan oli perinteisestä kevätpilkistä eikä salajuonesta. Oli sitten myöntänyt luvan, piipahdukseen. Eihän vuosien halveksunta ja vihanpito vaihtuisi

luottamukseen sormia napsauttamalla, vaikka aseet laskettu olikin. Sepä vain on niin.

Hän pudotti Ranger-Lynksin vauhtia. Jokivarren hanki oli rikki.

Edessä Lovttajohkan penkereen tunturikoivikossa näkyi lumi-kuoppia ja ruvelle revittyä maata. Kunttaa oli lentänyt pitkin hanka. Kasvisilpun ja mullan seasta erottui mustia karvatuppoja ja punaisia roiskeita. Näky ei vastannut postikortteja, joissa Lappi kimmelsi neitseellisen valkoisena. Siellä täällä lepäsi suuria paskaläijiä.

Juuri tämän asiakkaat tahtoivat nähdä.

Kelkka seisahtui joen rantalumille. Jyppyrä sammutti moottorin, kääntyi haalaritokkaan päin ja kohottaui kelkan penkille polvensa varaan. Reen eturivistä nousi jaloilleen paksu espoolainen mies, hauskanoloinen mutta hätäinen heppu.

”Pysy reessä. Kinos yltää kainaloihin asti”, Jyppyrä komensi.

”Okei? Olisin vaan tähystänyt, näkykö niitä.”

Jyppyrä osoitti hangen veritahroja ja tuumaili kuin ohimennen.

”Tuoreet jäljet ainaki...”

Moni haki safarioppaalta rauhoittavaa katsekontaktia, mihin Jyppyrä vastasi korostetun vakavailmeisenä.

Paksukaisen vaimo heilautti tumppuaan.

”Ei mene läpi. Intiassa tiikerisafarilla opas varoitteli jokaisen puskan kohdalla. Mutta ei me nähty hännänpäätäkään.”

”Jäin kiinni”, Jyppyrä sanoi ja pudotti leuan rintaansa lannistunutta teeskennellen.

Haalaritokasta kuului naurua.

Sitten Jyppyrän kinnas osoitti alajuoksun suuntaan. Koivikossa hankien keskellä mutkitteli sulana metrin leveä uoma. Hengityshuurut sakenivat pilveksi reen yläpuolelle iltapäivän pakkastyvenessä.

Hetkisen kuului vain Lovttajohkan solinaa.

Ahmapresidentti nosti kiikarin silmilleen. Parinsadan metrin päästä käckyräkoivujen takaa pillkisti tuuheita, mustia karvapäitä. Kustakin kohosi kaksi lyhyttä ja terävää sarvea.

Sorkat lapioivat verkkaisesti. Turpakarvat lumisina elukat mäystivät kaivoksesta paljastunutta murkinaa. Siellä laidunsi *Bison bison*, amerikanbiisoni.

Utsjoen uljas tulokaslaji ja Jyppyrän salainen ase.

Biisonin avulla Jyppyrä oli kääntänyt porosodan edukseen ja perinyt herruuden Suomen pohjoisimmilla tuntureilla. Hän osti ja laivasi eläimet Alaskasta.

Kun jättiläiset tulivat, porot väistyivät. Ja niiden mukana Roukun organisaatio.

Viiden talven mittaan biisonit vaikuttivat sopeutuneen Saamenmaahan.

Arktiset olot ne tunsivat kotiseudultaan. Pakkaselta suojeli kymmenkertaisesti tavallisen naudan karvaa tiheämpi turkki. Syötäväksi elikolle kelpasi liki kaikki mitä tunturissa kasvoi. Maastoa nämäkin toki kuluttivat, mutta karjan pääluku oli vain murto-osa menneistä poromääristä, joten kasvillisuus ehti uusiutua.

Ruokailu oli niitten lempipuuhaa. Noin kookkaan kasvissyöjän täytyi popsia taukoamatta.

Muutamat karvaturvista kääntyivät katsomaan kohti naamaurkit valkoisina. Laakea biisoninpää soveltui hyvin luomenluontiin. Lauma oli havahtunut lähestyjiin. Yksi nuorista sonneista lopetti kaivamisen ja astui eteen laumasta.

Sen katse lukittui moottorikelkkaan rekineen.

Keskipenkillä istui kaksi kööpenhaminalaista vaimoa. Vastanaineita häämatkallaan. Toinen vaikutti tuppisuulta, joten suulaampi tiedusteli, että näilläkö tienoin ne biisonit siis tapaavat kuljeskella. Jyppyrä vastasi englanniksi, että biisoni on jatkuvassa liikkeessä veden ja ruuan perässä. Tässä kohtaa metrisen hangen uumenissa kasvoi pajua.

”Miten biisoneja paimennetaan?” paksu espoolainen kysyi.

”Ei paimenneta.”

”Miksei?”

ISÄ, POIKA JA GANGSTERIEN KUNNIA.

Entinen pororuhtinas Jonás-Guhtur "Rouku" Nelihanka on hävinnyt Utsjoen gangsterisodan ja päätenyt maanpakoon Norjaan. Upporikas Rouku kerää suojelurahaa vuonojen kalastajilta mutta huomaa vaimonsa kuoleman jälkeen sairastuneensa koti-ikävään.

Roukun poika Jouni-Sammeli "Jyppyrä" Nelihanka hallitsee Utsjokea moottorikelkkajengi Ahma SC:n presidenttinä. Hän antaa isälleen luvan palata tämän vanhoille pilkkipaikoille eläkepäiviään viettämään.

Eläkepäivät katkaisee vallanhimo. Rouku vetäisee hihastaan valtin, jollaista ei ole Lapissa ennen nähty. Jyppyrän valtaistuim huojuu, kun Rouku iskee kaikkein pyhimpään, Jyppyrän ja ahmaveljien väliin. Gangsterileirit käyvät lopulliseen välienselvittelyyn, kun isä ja poika taistelevat vallasta ja perheen kunniasta.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

84.2

978-951-0-49150-8